

Aktuální téma Nejteplejší silvestr a Nový rok v historii měření

Klimatická změna oslabuje zimu i v České republice. Namísto sněhu častěji prší. Za 60 let o polovinu ubylo dní, kdy na zemi leží sněhová pokrývka, uvedl Český hydrometeorologický ústav. Na přelomu roku 2022/23 horská střediska, ČR i mnohá evropská města zažila dosud nejvyšší silvestrovskou teplotu v historii meteorologických měření. Teplotní rekordy padaly i na Nový rok. Nad území ČR proudil od jihozápadu extrémně teplý vzduch ze severozápadu Afriky.

Podle informací ubytovatelů, i při pohledu na místní parkoviště, byl během silvestra a prvních dní nového roku 2023 Špindlerův Mlýn zaplněn. Přestože byly běžkařské možnosti omezené, na sjezdovkách, díky zasněžování, byly podmínky příznivější. Skiareál fungoval sice v omezeném provozu, ale v závislosti na zásobách sněhu, předchozí přírodní nádlce a nadmořské výšce byly možnosti pro sjezdové lyžování dobré.

Příčiny mrazivého počasí (v listopadu, resp. v prosinci) začátkem zimy 2022/23, i následné oblevy je nutné hledat v Arktidě, hlavní zásobárně „zimy“ na severní polokouli. Právě z Arktidy se „vylévá“ ledový vzduch do jižnějších zeměpisných pásem. Předvánoční „výlev“ mrazivého vzduchu do severní Ameriky (zprávy o katastrofických sněhových bouřích v Americe provázely „naši“ vánoční oblevu) způsobil při střetu s poměrně teplým vzduchem nad Atlantským oceánem vznik silných tlakových níží. Ty pak při jihozápadním proudění pumpovaly velmi teplý vzduch ze subtropických oblastí do Evropy.

Mrazivé výlevy z Arktidy souvisí s nestabilitou polárního víru, který za normálních okolností udržuje studený vzduch v polárních oblastech. Je-li však polární vír nestabilní, studený vzduch proniká ve „vlnách“ i hluboko na jih. Z posledních 10 zim na území Česka byla takovou „mrazivou“ zimou jedna v letech 2012/13. Od té doby měly všechny následující zimy kladnou teplotní odchylku oproti průměru. Za „zimou“ považujeme období od prosince do března, které odpovídá běžné lyžařské sezóně.

Navzdory nepříznivé statistice přinesly zimy v posledních letech i mnoho sněhově vydatných i mrazivých epizod. Teplotně nadprůměrná zima tedy neznamená vždy „špatnou“ lyžařskou sezónu - záleží i na srážkách, jejich skupenství (déšť vs. sníh) a průběhu teplot v čase, a to zejména na horách. Příkladem budiž uplynulá sezóna 2021/22 s teplotní odchylkou +1,95 °C, která byla přesto pro lyžování na českých horách příznivá - sněžilo a mrzlo hned na přelomu listopadu.

Z podkladů Českého hydrometeorologického ústavu zprac. -dp-

Špindlerovské sjezdovky začátkem ledna 2023.

Foto: -dp-

230 let od „založení“ Špindlerova Mlýna (1793 - 2023)

120 let od založení Svazu českých lyžařů (1903 - 2023)

30 let Špindlerovských novin (1993 - 2023)

30 let Špindlerovských poutí (1993 - 2023)

30 let od vzniku samostatné České republiky

60 let Krkonošského národního parku (1963 - 2023)

30 let krkonošské mokřady zařazených do Ramsarské úmluvy

Kolik nás je ve Špindlerově Mlýně?

K 31. 12. 2022 bylo ve Špindlerově Mlýně k trvalému pobytu hlášeno celkem 1 029 osob, z toho 528 žen a 501 mužů. Narodilo se 9 dětí - 2 dívky a 7 chlapců.

Přistěhovalo se 30 občanů - z toho 7 mladších 18 let.

Odstěhovalo se 23 občanů - z toho 2 mladší 18 let.

Zemřelo 7 občanů - 2 ženy, 5 mužů.

Věkové složení:

děti do 5 let: 54 osob (30 dívek, 24 chlapců), 6 - 17 let: 136 osob (70 dívek, 66 chlapců), 18 - 59 let: 579 osob (283 žen, 296 mužů), 60 - 89 let: 252 osob (140 žen, 112 mužů), 90 - 99 let: 8 osob (5 žen, 3 muži)

V současné době navíc pobývá ve Špindlerově Mlýně 283 Ukrajinců se statutem uprchlíka s dočasnou ochranou.

Evidence obyvatel, MěÚ Špindlerův Mlýn.

Anketa: Nejhezčí vánoční strom na Trutnovsku

Soutěžní fotografii špindlerovského vánočního stromu zaslala do redakce Krkonošského deníku p. Lenka Hájková.

Stal se jím vánoční strom ve Špindlerově Mlýně. Tak rozhodli účastníci čtenářské ankety Jičínského deníku. Udělením 4940 hlasů umístili právě ten špindlerovský na 1. místo na Trutnovsku. 948 hlasy byl druhým oceněn vánoční strom v Hostinném, jako třetí v Úpici se získal 665 hlasů.

V Královéhradeckém kraji se hlasujícím nejvíce líbil vánoční strom z Lázní Běláhoř. Získal 5880 hlasů.

Z podkladu: denik.cz upravila -dp-

Rok od pádu největší laviny za posledních 60 let

Vloni, ve dnech 8. - 10. 2. 2022, se v Úpské rokli (Obří důl) uvolnila, dle dat, resp. kvalifikovaných odhadů, protože přesné změření znemožnilo počasí, lavina v šíři 380 metrů. Dosáhla délky 1250 metrů, výškový rozdíl mezi hranou Úpské rokly a jezírkem, kam došla, byl zhruba 400 metrů. Zasažená plocha lavinou byla hrubě odhadnuta na 67 000 m², celkový objem sněhu na 128 000 m³ a celková hmotnost při cca 340 kg/m³ na 43 000 tun sněhu.

Od počátku února 2022 převládalo silné západní proudění doprovázené sněžením a teplotou vzduchu kolem -5°C. Pod hranou se vytvořil mohutný sněhový polštář. Dva dny před pádem laviny se prudce oteplilo a teplota vystoupala k nule. To byl pravděpodobně impuls k uvolnění laviny deskového typu. Vylámala a destrukovala v mírně se svažující dolní části visutého dna jámy (po počátek Dolního Úpského vodopádu) odhadem na dvě stovky stromů.

Historicky největší lavina (počátek měření v 50. a 60. letech min. st.) se na této lavinové dráze uvolnila v březnu roku 1956.

Z podkladů HS Krkonoše zprac -dp-

Závěr roku ve znamení ohňostroju

Správa KRNAP apelovala, aby veselící se lidé během posledních okamžiků starého roku zásadně omezili použití zábavní pyrotechniky. Vědci z Akademie věd ČR doporučují petardy, rachejtle i dýmovnice vůbec nepoužívat. Jejich sice krátkodobé, přesto významné množství, především to, které hoří na zemi, ovlivňuje kvalitu ovzduší. Roli hraje i počasí. Složení pyrotechniky (barium, stroncium, měď, železo atd.) zásadně zvyšuje koncentraci těžkých kovů. Pokud je inverze, bezvětrí, zůstává polévatý prach ve vzduchu déle a může se usazovat hluboko v plicích. Přesto v čase půlnoci přelomu roků byly v centru Špindlerova Mlýna i jeho okolí vypáleny tisíce petard. Desítky minut trvající ohňostroje vytvořily nejdříve mohutnou osvětlující i ohlušující vřavu a následně téměř neprostupnou dlouhotrvající smrdutou clonu.

-dp-

Nejhorší kvalita vzduchu je v místech, kde je odpal pyrotechniky nejintenzivnější. Snímky ohňostroju i následná kouřová clona z půlnoci přelomu roků 2022/2023 jsou pořizeny od někdejšího Švýcarského domu.

Foto: Monika Palátková

Voda je důležitá pro život a zdraví lidí i planety - 2. února: Světový den mokřadů

Ramsarská úmluva má ve světovém seznamu 30 let zaneseny i mokřady Krkonošského národního parku, v zimním období zakryté vrstvou sněhu. Foto: K. Antoňová.

Mokřady patří mezi unikátně nejvýznamnější, ale současně světově nejohroženější ekosystémy. Jsou důležité pro přírodu i lidi mnoha způsoby. Poskytují životní prostor pro rostliny a živočichy, zabezpečují čistou vodu, fungují jako přírodní houba proti záplavám a ukládají oxid uhličitý, čímž přispívají k regulaci změny klimatu. Pokud mokřadní biotopy ubývají a degradují, má to negativní vliv i na počty a druhy ptáků. V Krkonoších náleží komplexy subalpínských mokřadů mezi nejpozoruhodnější a citlivé biotopy. Největší rašeliništní komplex náhorní planiny Krkonoš - Úpské rašeliniště a Pančavská louka v 1. zóně KRNAP - byly před 30 lety (roku 1993) zařazené mezi nejvýznamnější mokřady světa v rámci tzv. Ramsarské úmluvy z roku 1971. Ta má cca 171 smluvních stran (států), které se k ní připojily. ČR je smluvní stranou úmluvy od r. 1990 a na seznamu má zapsáno cca 14 mokřadů. Celý seznam t. č. čítá více než 2 400 mokřadů celého světa o rozloze cca 2,5 miliónu km². Rašeliniště na hřebenech Krkonoš jsou součástí krkonošské arko-alpínské tundry. Výrazně je ovlivňuje chladné klima. Ještě donedávna se roční průměrné teploty pohybovaly kolem 0 °C, roční úhrn srážek dosahoval cca 1500 mm a sněhová pokrývka ležela průměrně cca od listopadu do dubna. Takové klimatické podmínky byly srovnatelné s horskými oblastmi Norska a Švédska. Že se však současné klima poněkud mění je víc než zřejmé.

-dp-

Zprávy z radnice

Usnesení v plném znění z jednání rady a zastupitelstva města jsou veřejně přístupná na webových stránkách města www.spindleruvmlyn.org popř. prolinkem záložky „občan“ z webových stránek: www.mestospindleruvmlyn.cz

Pozvánka

Veřejné zasedání Zastupitelstva města Špindlerova Mlýna se koná v pondělí 13. února 2023 od 16.00 h. v zasedací síni MěÚ ve Špindlerově Mlýně. Jednání jsou veřejná, spoluobčané jsou zváni.

Rubrika čtenářů

Ptáme se starosty

Od únorového čísla Špindlerovských novin na straně 2 bude prostor věnován nové rubrice, ve které starosta Martin Jandura zodpoví vaše zvědavé dotazy. S ohledem na měsíční periodicitu vydání Šp. novin, zasílejte včas, vždy do 10. dne každého měsíce na e-mailovou adresu: dasa-palatkova@volny.cz

-s-s-s-s-

... tak jsem slyšel, že prý „jsem se dohodl se společností KAD (Krkonošská automobilová doprava), že jim prodáme „papírák“ (současná budova Města na autobusovém nádraží - Wifina atd.) a oni si tam postaví čekárnu a ohromné apartmánové bydlení.“
Skutečnost? Ano, jednal jsem se společností KAD. Bez ohledu na historii všech ztroskotaných předchozích plánů a jednání jsem si vyslechl jejich návrhy a sdělil společnosti KAD můj názor, neboť mi není lhostejný stav autobusového nádraží, stejně jako vám všem. Byla to pouze první, informativní schůzka. Nemluví se tady o přenechání místa pozemku města, kde stojí současná naše budova (Wifina atd.). Jednal jsem s nimi o výstavbě nového autobusového nádraží na pozemku společnosti KAD - na jejich parkovišti. Toto byl můj návrh.

Důvod? Opravdu potřebujeme autobusové nádraží, ale věřte mi, že tuto investici raději přenechám jiným a tyto ušetřené peníze investujeme na jiné, potřebnější projekty. Mohu tedy všechny uklidnit, že nic se neprodává, nestaví. Jakmile se jednání dostanou do fáze případného návrhu a ve věci nastane posun a já bych si to moc přál, věřte mi, že vás budu rád informovat.

Martin Jandura, starosta Špindlerova Mlýna

Sníh pod drobnohledem ochránců přírody

Správa KRNP desetiletí provádí monitoring sněhové pokrývky na trvalých plochách ve vrcholových partiích Krkonoš. Na rozdíl od Horské služby nevyhodnocují potenciální rizika pádu lavin spočívající v identifikaci nestabilních sněhových vrstev, ale zaměřují se na fyzikální parametry sněhové pokrývky. Kromě její výšky, teploty, tvrdosti, velikosti a typu sněhových krystalů sem patří hustota a výpočet vodní hodnoty sněhu.

Proč sníh či lavinovou aktivitu monitorovat a vyhodnocovat? Tyto podmínky jsou důležitým přírodním činitelem, který ovlivňuje a podmiňuje řadu fenoménů krkonošské arko-alpínské tundry, a to jak živé, tak neživé přírody. Výsledky dlouhodobého sněhového monitoringu ukazují na dopady probíhající klimatické změny. Projevují se postupným poklesem průměrné maximální výšky sněhu na všech profilech, úbytkem počtu měsíců s maximální výškou sněhu a měnicími se faktory, které ovlivňují ukládání a následnou přeměnu sněhu na hřebenech Krkonoš. Zejména v posledních letech zjišťují množství ledových vrstev ve sněhové pokrývce, které jsou způsobeny častými výkyvy teplot nad a pod bod mrazu.

Z podkladu Správy KRNP -dp-

Dlouhodobý monitoring sněhové pokrývky odhaluje dopady probíhající klimatické změny. Foto: archiv Správa KRNP.

Beseda s paraolympionikem Davidem Drahonínským

Ilustrační snímek z besedy - archiv ZŠ Šp. Mlýn.

Ve čtvrtek 15. 12. 2022 navštívil naši školu paraolympionik David Drahonínský, se kterým jsme měli domluvenou besedu. Tam jsme se dozvěděli mnoho informací o sportech hendikepovaných. Málokdo z nás například tušil, že i nevidomí lidé mohou hrát fotbal. Po představení všech možných sportů jsme si povídali o tom, co se mu stalo, o jeho kamarádech a také o tom, že než něco uděláme, máme zapojit nejprve mozek, aby se nám něco nestalo. Dozvěděli jsme se, že i malá nehoda při šípce do vody může způsobit trvalé následky, a proto musíme být hodně opatrní. Asi po hodině povídání jsme si pouštěli fotky z olympiád a pak jsme se mohli na cokoli zeptat.

Když už nám David Drahonínský neměl co říct, začala přednášet Iva Křížová, která nás seznámila s různými vozíky, či míčky. Mohli jsme si vyzkoušet jízdu na vozíku a splnit slalom. Zkoušeli jsme vodit nevidomé spolužáky tak, aby se jim nic nestalo. Snažili jsme se vozík vytáhnout po schodech do patra naší školy a zjistili jsme, že to není žádná sranda. Nakonec jsme si zkusili i boccii (poznámka: boccia [boč-ča] je sport podobný francouzskému pétanque, určený lidem s těžkým tělesným postižením, kteří jsou odkázáni na invalidní vozík. Jedná se o modifikaci klasických her jako boules, pétanque, lawn bowling).

Obě přednášky se nám moc líbily.

Žáci 6. třídy ZŠ Šp. Mlýn

Další fotografie naleznete na www.zsspindl.cz

Zpozorněte nad aktuálním výpočtem daně z nemovitosti

Základní sazba daně ze stavebních pozemků se dle § 6 odst. 4 písm. a) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů, násobí koeficientem, pro jehož přiřazení je rozhodný počet obyvatel obce podle posledního sčítání lidu. Obdobně se postupuje u budov obytných domů a ostatních budov tvořících příslušenství k budově obytného domu.

Dle zveřejněných informací z posledního sčítání lidu z r. 2021 se počet obyvatel snížil z 1502 na 979 obyvatel. Z tohoto důvodu je nutné aktualizovat obecně závaznou vyhlášku (OZV) a zrevidovat stanovení koeficientů pro výpočet daně z nemovitých věcí. Finanční úřad pro Královéhradecký kraj nám vyhověl sdělením přehledu celkových výnosů daně z nemovitých věcí na r. 2022 dle jednotlivých druhů předmětu daně. Nová OZV č. 1/2022 zohlednila změny zákonného koeficientu v souvislosti se změnou počtu obyvatel, vyplývající z posledního sčítání lidu z r. 2021 a nastavení místního koeficientu ve výši 3,2. Tato úprava nesníží výnos obce a zároveň nezatíží tolik poplatníky menších nemovitostí, nesloužících k podnikání. Celá vyhláška je na webu Města Špindleruv Mlýn k dispozici.

Mgr. Věra Machová, DiS, vedoucí finančního odboru MěÚ Šp. Mlýn

Volební Valná hromada Svazku Krkonoše se uskutečnila na Erlebachově boudě nad Špindlerovým Mlýnem

Volby představitelů Svazku Krkonoše, jehož jedním ze zakládajících členů byli představitelé Špindlerova Mlýna, probíhají totožně s volbami komunálními. Při veřejné volbě dosavadní předseda Jan Sobotka, po 20 letech ve funkci, byl krkonošskými starostkami a starosty opět jednomyslně zvolen.

Působení a činnost organizace její starostovými předsedy Jan Sobotka hodnotí jako důležitou jak ve vztahu ke Správě KRNP, tak regionálnímu rozvoji Libereckého a Královéhradeckého kraje. V rámci rekapitulace, s výhledem do dalších let, uvedl:

„Svazek Krkonoše se zrodil v roce 2000, do doby, kdy se každé horské středisko propagovalo a snažilo přilákat turisty do svého místa samo. Obce se dohodly, že budou spolupracovat jako celek, což má vyšší zájem i lepší smysl a dopad. Jeho jednou z nejvýznamnějších rolí je pozice „svorníku“ mezi Libereckým a Královéhradeckým krajem. Každý kraj dělá svoji politiku po svém, a proto je důležité je propojovat a sjednocovat v tom, co Krkonoše potřebují a co je zajímavé. Za zásadní považují spolupráci se Správou KRNP. Chválím, že si dokážeme vyřikávat věci mezi sebou. KRNP má jednoho partnera, který dokáže a může mluvit za všechny. I když každá obec má samozřejmě své svébytné právo.

V současné době Svazek zajišťuje regionální rozvoj na území Krkonoš a Podkrkonoší, do něhož je zahrnut i cestovní ruch. Jedno bez druhého se neobejde. Připomenu vysokou prioritu např. díky našemu přispění bude provázána dálnice D11 s Polskem, v rámci Akčního plánu silnice 1. a 2. třídy se snažíme řešit komplexně. Povedený je projekt Pojizerský Pacifik, resp. jeho koleje by mohly být časem prodlouženy

Valná hromada Svazku Krkonoše proběhla za přítomnosti Martina Jandury, starosty Šp. Mlýna a člena Revizní komise Svazku Krkonoše a Pavla Cingra, náčelníka HS Krkonoše. Foto: -dp-

do Rokytnice nad Jizerou, Harrachova, Kořenova, budovy nádraží časem převedeny do péče obcí... Velkým projektem je Analýza odtokových poměrů, ve kterém Správa KRNP nashromáždila množství dat, týkajících se především i jednotlivých obcí. Připravujeme Plán mobility, v němž nás zajímá, jak budeme celkovou dopravu v území organizovat. S tím souvisí cyklostezky, cyklo doprava, včetně cyklobusů. V rámci Národní sportovní agentury připravujeme řešení lyžařského běžeckého sportu. Naším zájmem je, aby úprava lyžařských běžeckých stop byla podporována státem a výuka lyžování zařazena do běžné gramotnosti dětí.

Svazek Krkonoše je certifikovanou Destinační společností pro turistickou oblast, tzn. že má od ministerstva pro místní rozvoj certifikaci na realizaci cestovního ruchu na území Krkonoš. K tomu Jan Sobotka konkretizuje: „Aktivity Svazku Krkonoše, včetně propagace cestovního ruchu, považují za zásadní, přestože jsou Krkonoše zvenku vnímány, že takovou podporu turismu nepotřebují. Opak je pravdou.“

-dp-

Výtěžek ze sbírky při vánočním jarmarku byl věnován nadaci Dobrý anděl

V úterý 20. 12. 2022 odpoledne se v naší škole otevřely dveře všem lidem dobré vůle a již tradiční vánoční jarmark mohl začít. Úvod tradičně obstarali žáci v jídelně, kde jednotlivé třídy předvedly svoje vystoupení. I když vysoká absence žáků z důvodů nemoci byla znát na počtu vystupujících, zvládl všichni svá vystoupení na výbornou.

Po kulturních zážitcích návštěvníky z řad rodičů a široké veřejnosti čekaly vánoční dílny, nebo možnost nákupu vlastnoručně vyrobených výrobků od žáků ve velkém množství rozličných stánků. Koho přepadl hlad a žízeň, měl možnost navštívit čajovnu 9. třídy v přízemí nebo zajít o patro výš a občerstvit se v družinové kavárně. Nechyběla možnost vyzkoušet si některé historické tradice a zvyky, díky kterým měli návštěvníci možnost dozvědět se, co je potká v novém roce.

Komu by i toto bylo málo, mohl si vyzkoušet ukázkou moderních technologií ve výuce a přenést se na chvíli pomocí virtuální reality tisíce kilometrů daleko, popř. si prohlédnout, jak vypadá 3D tisk ve škole.

I tentokrát se v rámci této předvánoční akce uskutečnila sbírka na nadaci Dobrý anděl, která pomáhá rodinám s dětmi, které se vlivem vážné nemoci dostaly do těžké situace.

Všem, kteří se podílejí na každoročních přípravách jarmarku (učitelé, žáci i rodiče), mnohokrát děkujeme. Stejně tak děkujeme všem, kteří jste se přišli na jarmark podívat, protože ani bez vás by to jednoduše nebylo ono. Z jarmarku v nás zůstává hřejivý pocit z dobře vykonané práce a z možnosti někomu alespoň málem pomoci. Děkujeme...

V. Drtina, učitel ZŠ Šp. Mlýn

Ilustrační snímek z jarmarku: V. Drtina.

L. Pitts, učitelka ZŠ Šp. Mlýn

Třicet let Špindlerovských novin

„Koncem roku 1992 rozhodli špindlerovští zastupitelé o vydávání měsíčního radničního periodika Špindlerovské noviny. Již tehdy vnímaného jako významný prostředek zpětné vazby mezi obyvateli i návštěvníky metropole Krkonoše a samosprávou či státní správou Města. Ani ve snu by mě nenapadlo, že mě jejich tvorba bude provázet v tento čas už větší část života,“ uvádí šéfredaktorka Dáša Palátková.

Titulní strana 1. ročníku - leden 1993. Vydavatel Jan Kliment i vedoucí redaktorka Dáša Palátková si jsou vědomi, že Špindlerovské noviny byly a jsou vydávány zejména díky trvalému pochopení městské reprezentace. Foto: -dp-

Uplýnulo 30 let od doby, kdy v lednu 1993 vyšlo první číslo. Ústřední fotografií černobílého vydání byla věž kostela sv. Petra a představení tehdejší starostky Ireny Neubauerové. Nastoupila do funkce po krátkém působení starosty Josefa Teplého. Špindlerovské noviny provázely i další starosty radnice: Miloslava Plasse, Jana Konopku, Oldřicha Šimka, Bohumíra Zemana, Vladimíra Starucha a nyní Martina Janduru.

Měsíčník Špindlerovské noviny, v rámci své omezené plochy, představovaly práci radních a zastupitelů, pracovníků Technických - dnes Služeb města, členů Horské služby, podnikatelů, vzpomínky usadlíků, sportovní výkony úspěšných Špindleráků, kulturní program někdejší Osvětové besedy, kulatá výročí narození a sňatků, ale i úmrtí spoluobčanů prostřednictvím Sboru pro občanské záležitosti. Nechyběly informace ze života místní základní školy a mateřské školky, FS Špindleráček, sportovních klubů, od-

Archivní čísla Špindlerovských novin jsou svázána a uložena v Městské knihovně v Domě služeb. Můžete si je zapůjčit a prostřednictvím tiskoviny nahlednout do uplynulých let. A zavzpomínat. Foto: -dp-

dílů, hasičů, spolků ale i pokračování rozmanitých toulek krkonošskou minulostí. Další články byly postupně věnovány starousedlíkům, nájemcům či majitelům horských bud, vynikajícím sportovcům, šikovným kuchařům, mimořádným událostem...

Ráda bych ve stručném ohlédnutí připomněla spolupracovníky z první redakční rady. Paní Miladu Odvárkovou, a jí vedenou někdejší Osvětovou besedu, paní Květu Strejčkovou, se Sbohem dnes Komisi pro občanské záležitosti, pana Josefa Buchara, někdejšího strážce Správy KRNAP, milovníka přírody a uměleckého řezbáře, ale i paní Martinu Švecovou, výbornou sportovkyni a cestovatelku, zastupující názory mladší generace špindlerovských spoluobčanů, či radního Stanislava Řehoře, který pro některá z prvních čísel vydání zajistil fotografie. Čtyři, z pěti výše uvedených, už bohužel nejsou mezi námi.

Špindlerovské noviny v prvních letech vznikaly ruční sazbu. Princip byl prostý. Sazeč měl za úkol sestavit tiskovou formu, kterou se dále bude tisknout. Z jednotlivých přihrádek rovnal pomocí sázítka kovové písmenko po písmenku. Skládal podle tzv. „zrcadla“, také i zrcadlově obráceně, jednotlivá slova, věty, odstavce, články. Kovové litery umisťoval do tzv. sázítek. Hotové

řádky vkládal na připravenou desku, nazývanou sazbenice. Nastavení formátu určovalo řádkování, odstup mezi písmeny a počítalo i s mezerami na obrázky. Po jeho práci následovala kontrola správnosti od korektora. Na takto vytvořenou a kontrolovanou sazbu tiskař nanesl čerň, kterou pak tiskový stroj natlačil na připravený papír.

Pro grafiku a fotografie se v běžné praxi využívaly štočky neboli matrice vyleptané do zinku. Tzv. pérovka byla určena pro reprodukci liniových černobílých obrazů. I zde byl motiv vždy zrcadlově obrácen.

Sazeč (metér) sazbu po tisku znovu „rozmetal“ a použil na jiné dílo. Uvádí se, že sazeč seřadil 1000 až 1500 znaků za hodinu. Pro potřeby rychlejšího tisku to pro tiskařskou dílnu znamenalo práci několika sazečů.

V případě Špindlerovských novin byly

na sázení a korektury hotové sazby, bez tisku, počítány nutné celé tři dny.

Při použití strojové sazby byly na sázcím stroji odlévány celé řádky, které se pak zalamovaly do celkového formátu novin, při doplnění titulků a štoček (obrázků).

Po ukončení tisku v Jihlavě byla navázána spolupráce s tiskárnou ASY-model v Jaroměři, kde byly noviny zhotovovány fotosazbou (elektronicky) a tištěny na dvoubarevné rotačky.

Od roku 2005 vydavatel spolupracuje s grafikem Stanislavem Suchardou ze Dvora Králové nad Labem, kde byly noviny tištěny archovým ofsetovým tiskem ve firmě TYP tisk. Od roku 2014 jsou po dohodě s Radou města Špindlerův Mlýn plnobarevné. V současné době jsou tištěny tiskárnou Voborník v Hostinném.

Dáša Palátková a Jan Kliment

Řopíky, neboli malé pevnůstky

Řopík je lidový název pro železobetonový objekt lehkého opevnění vzor 37 budovaného v rámci výstavby československého opevnění jako obranná opatření proti hrozbě německého útoku na republiku. Označení vzniklo ve 2. pol. 30. let minulého století (1936 - 1938) podle zkratky ŘOP (Ředitelství opevňovacích prací), jež výstavbu řídilo a zadávalo externím stavebním firmám.

Řopíky na hřebeni Krkonoše čelí tvrdým horským podmínkám. Pro svoji odolnost i specifickou atmosféru, kterou s sebou masivní konstrukce pohraničního opevnění nese, jsou občas převáděny do různých podob. Tvůrčím způsobem inspiroují i architektky.

Známé je ztvárnění přístavby Vrbatovy boudy, u které betonové podnoží „podpírá“ původní horskou stavbu. Symbiózu staré a nové části Vrbatovy boudy zpracovali Tomáš Hradečný a Martin Prokš.

Nedaleko od Vrbatovy boudy vzniká nový „řopík“. Budovaná stavba po dokončení nahradí dosavadní sezónní informační středisko Správy KRNAP na Zlatém návrší, které dosloužilo. Otevřeno bude letos.

-dp-

Vrbatova bouda byla jako základna Horské služby Krkonoše, navržena architektem Vladimírem Šírem, doplněna o občerstvení a noclehárnu. Během padesátileté existence objekt navzdory místním drsným podmínkám, ve výšce 1400 metrů nad mořem, uchoval svoji původní podobu, přistavěn byl představní betonový „řopík“. Nedaleko vzniká další „řopík“ jako nově budované sezónní informační středisko Správy KRNAP. Foto: Jan Palátka st. a -dp-

Tělovýchovná jednota Slovan Špindlerův Mlýn byla zázemím řady sportovců 13. díl

Irena, Zuzana a Jardíček (Jarda), sportovně nadané děti rodičů Ireny a Jaroslava Maternových. Tatínek se jako sportovec a dlouholetý aktivní člen Horské služby Krkonoše vepsal do paměti nejednoho Špindleráka. Když bylo Ireně 6, Zuzce 5 a Jardovi 3 roky, bohužel zemřel. Dnes se však budeme věnovat jeho dceři Zuzaně.

Zuzana Maternová - ohlédnutí za špindlerovským talentem Československé sportovní hry 1967 v Novém Městě v Krušných horách, 1. místo

Juniorské mistrovství Evropy 1968 ve Francii, 9. místo

Juniorské mistrovství Evropy 1969 ve Švédsku, 19. místo

Členství v juniorském národním reprezentačním družstvu ČSR

To, že děti ze Špindlu lyžují a jsou na sněhu šikovné, nikoho příliš nepřekvapí. Když některé z nich dosáhne úspěchů v konkurenci z celé republiky, určitě to stojí za pozornost. Ale pokud někdo dokáže se sportovními úspěchy růst a dosahuje jich v evropském kontextu i v dospělosti, je jistě dobré si ho pamatovat a připomenout si jeho sportovní cestu. I s odstupem několika dekad.

Z. Maternová, divák Jarda Materna a Franta Koutal, závod v Dolní Branně.

Když se Zuzana Maternová v roce 1963 ve svých dvanácti letech poprvé postavila na běžky, nikdo netušil, jaké úspěchy vybojuje pro sebe, Špindlerův Mlýn i Československou republiku.

Její první trenér Franta Bartoš ji učil základy lyžařské běžkové techniky, rozvíjel její vytrvalost, naučil ji propojit trénink na sněhu se suchou přípravou před sezónou. Po horách naběhala s ostatními členy špindlerovského běžekového týmu desítky a desítky kilometrů. Časem závodila po celém okrese: Malá Úpa, Horní a Dolní Branná, Žacléř, Svatoňovice... První úspěchy přinesly

Zuzana Maternová na startu závodu.

změnu, byla přizvána ke spolupráci s vrchlabským trenérem Iljou Matoušem. Pod jeho vedením mohla Zuzana vyzkoušet poslední výkřik tehdejšího lyžařského světa, kolečkové běžky. I díky nim její potenciál rostl. Dalším hnacím motorem byly pro Zuzanu Maternovou úspěchy jejich vzorů, jablonckých běžkařek Chlumové a Cilleřové, a hlavně poměrování s kvalitními soupeřkami, jakými byly Pražanky Bartáková, Dvořáková nebo Jarča Budářková z Jilemnice či vrchlabská Jana Wendlerová. Z dalších jmen, která v té době nerozlučně patřila k dravému mládí tehdejšího běžekového lyžování, zmiňme ještě Tánu Taschovou ze Slovenska, a hlavně Blanku Šafářovou, jež pod vyvdaným příjmením Paulů reprezentovala o pár let později Československo na olympijských hrách. Zuzana přála štěstí i v tak nevyzpytatelných a nepředvídatelných otázkách, jako jsou riziková zranění. Nikdy ji žádné nezabrdilo na dlouhou dobu, a pokud se objevilo takové poranění, které vyžadovalo větší pozornost, uměla se vypořádat s bolestí a návrat do stopy neodkládala ani o vteřinu.

Už jako členka juniorské reprezentace pod vedením slovenského trenéra Húsky absolvovala v únoru 1968 ve francouzském Mores le Rousse své první mistrovství Evropy. Na trati na 5 km obsadila 9. místo, které představovalo nejlepší umístění ze všech našich reprezentantů. Ani na dalších podnicích evropského lyžování se v následujících letech neztratila: Gossau (Rakousko) 1969 - 19. místo, Bollnäs (Švédsko) 1970 - 29. místo.

Mezitím se několikrát stala vítězkou Mistrovství Československé republiky, vyhrála také Československé sportovní hry. Není divu, že byla brzo za své výkony vyhlášena jedním z deseti nejúspěšnějších sportovců okresu Trutnov.

K nejvýraznějším zážitkům, které si Zuzana dodnes spojuje se svou sportovní kariérou, patří třítýdenní reprezentační soustředění ve Finsku. V původně vybrané oblasti Kajani nebylo v době konání dost sněhu, a tak se československá reprezentace přesunula dál na sever, až za polární kruh, do města Muonio. V paměti i dnes živě vystávají vzpomínky na tajemnou polární krajinu, studené severské světlo, jež ovládlo pusté pláně na pouhých několik hodin denně, i teploty běžně padající pod 15 stupňů pod bod mrazu. Její hvězda dál stoupala, byly od ní očekávány další skvělé výsledky. Dál závodila v zahraničí, v Bulharsku, Rakousku, Německu... Před Zimními olympijskými hrami v Sapporu se počítalo s její reprezentací, v novinách se o ní psalo jako o naději našeho ženského lyžování.

Ale život sportovce, to nejsou jen tréninky a výkony na závodech. Pro Zuzanu hrálo vždy důležitou roli vzdělání. Dlouho zvládala skloubit školu a sport. Během středoškolských studií na vrchlabském gymnáziu dokázala úspěšně dělit svůj čas mezi náročné učení a dřinu vrcholového sportovce.

Když však chtěla stejně usilovně pracovat na rozvíjení své sportovní kariéry během vysokoškolského studia, narazila. Na hradecké vysoké škole neměli pro sportovní talent pochopení a Zuzana se ocitla na životní křižovatce. V roce 1970 nebylo možné studium na vysoké škole přerušit či rozložit do více let, škola nebyla ochotná vyjit sportovkyni vstříc. A tak Zuzana musela učinit bolestivé rozhodnutí a ve svých dvaceti letech ukončila svou sportovní kariéru.

Láska k pohybu, lyžím a horám ji však zůstala napařád. Své závodní úspěchy si dlouhá léta připomínala alespoň účastí na legendárním závodu Krkonošská 70. Srdce sportovce totiž touží po pohybu pořád, bez ohledu na to, kde a kdy závodí.

Ze vzpomínek Zuzany Maternové - Lošové zpracovala Zuzana Filoušová.

Pokračování příště.

Z. Maternová, závod ve Francii v r. 1968. Foto: archiv Z. Maternové.

Kultura a volný čas

Městská knihovna ve Špindlerově Mlýně zve na „Pohádkové dopoledne“

Ve čtvrtek 19. ledna, 16. února a 16. března 2023 od 10.00 do 11.00 hodin zveme všechny maminky s dětmi od 2 do 6 let, které mají trvalé bydliště ve Špindlerově Mlýně, do Městské knihovny na schůzku v rámci projektu Bookstart - s knížkou do života. Budeme si číst, naučíme se básničku a vyrobíme nějakou drobnost.

Text a foto: Marie Čerovská - Městská knihovna Špindlerův Mlýn

Fotoohlédnutí za přelomem roků 2022/23

Ilustrační snímky z konce roku 2022 a 1. ledna 2023 připomínají pravidelně a tradičně se konající akce „Zpívání při svíčkách v kostele sv. Petra“ a „Zahájení zimní sezony Spolkem lyžníků“, ale i přírodu téměř bez sněhu, sluneční svít a vysoké denní teploty s nejteplejším silvestrem a Novým rokem, v historii měření.

Připomeňme teplotně výrazný leden 2007 (před 16 lety), kdy Evropu, Česko, resp. Krkonoše, zasáhla tlaková níže Kyrill, která se rozvinula do ničivé bouře, s větry dosahujícími v nárazech síly orkánu. Bouře v ČR dosáhla maxima 19. 1. 2007. Podle Jiřího Bartoše, který si v zápisníku eviduje počasí, ode dne 22. 1. 2007 nachumelilo cca 80 cm sněhu. Do konce zimy (kdy ve třetí třetině března t. r. napadlo dalších 20 cm) byla parádní lyžovačka. A tak se v čase redakční uzávěrky tohoto vydání Šp. novin můžeme těšit, že se historie se sněžením, ale bez bouře, třeba zopakuje.

-dp-

Bílo - zelené sjezdovky na Hromovce. (1. 1. 2023).

Špindlerovští lyžníci oslavují pořadatelsví Olympiády dětí a mládeže (27. 12. 2022).

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Poděkování za blahopřání

Listopadoví, prosincoví a lednoví jubilanti vyjadřují poděkování členkám Komise pro občanské záležitosti a vedení MěÚ ve Šp. Mlýně za blahopřání, kytičky a dárkové poukazy.

Libuše Pokorná, KPOZ

Moc děkuji za dárek k mým narozeninám všem, kteří se z městského úřadu podíleli na tom, aby mi udělali radost.

Marie Pošmourná

Ilustrační snímek Monika Palátková.

110 let od smutného závodu

Letos v březnu 2023 uplyne 110 let od tragické události, kdy byl dne 24. 3. 1913 v Krkonoších odstartován mezinárodní mistrovský závod v běhu na lyžích na 50 km. Nikdo netušil, že vejde do dějin jako tragický příběh přátelství a vůle, kterou zdolala smrt. Při rychlé změně počasí každý bojoval sám se sebou. Závodník Bohumilu Hančovi docházely ve vánici poslední zbytky sil. Po náhlém zvratu počasí zůstal tehdy na trati sám. Jeho přítel Václav Vrbata ho vyhledal a dal mu kabát, ačkoli věděl, že tím nasazuje vlastní život. Hančova vůle zůstávala, ale ani ta nemohla zachránit zimou promrzlé tělo. Oba nakonec zahynuli.

V březnu 2023 uplyne rok, kdy bylo nově otevřeno digitální kino KARTONKA ve Vrchlabí. Jeho provoz byl zahájen 24. 3. 2022 filmovým snímkem „Poslední závod“, uvedeným v den výročí úmrtí krkonošského lyžařského závodníka B. Hanče a jeho přítele V. Vrbaty.

Zastavte se do kina KARTONKA

Do komorního sálu s pevnými promítacími dny a termíny pravidelných projekcí s pohodlnými křesly se vejde cca 80 lidí. Rekonstruovaný sál někdejšího prostoru Divadelního klubu, resp. bývalé továrny na kartonový papír nabízí

Ilustrační foto interiéru kina KARTONKA: -dp-

pohodlný filmový zážitek se skvělým zvukem.

K historii objektu, nazvaném KARTONKA, Jiří Louda z Krkonošského muzea Správy KRMAP, doplnil: „Při práci v archivu jsem objevil katalogový údaj Erbenovy kartonážky z let 1920/21. Je z něj mimo jiné patrný majitel Friedrich Erben, rok založení firmy (nikoli domu) 1885, počet zaměstnanců 140 i sortiment výrobků z kartonu: různé druhy i luxusních kartonů, reklamní předměty, zápisníky, kapesní zrcátka, stolní hry, desky a knihovny obaly, vedle toho knihvazačské práce včetně ražby a zlacení.“ uzavřel J. Louda.

-dp-

Navštivte sportovní areál Vejsplachy Vrchlabí s běžeckými tratěmi a krytým bazénem

V prosinci bylo dokončeno aquacentrum. Jako puzzle zapadlo do sportovního areálu Vejsplachy, městské části u výpadovky na krkonošská střediska, resp. Špindlerův Mlýn.

Sportovní areál se začal rodit studií v roce 2008. Za tu dobu vyrostla krytá tenisová hala, fotbalový stadion s centrem běžeckého lyžování s uměle zasněžovanými tratěmi. Stadion je lávkou pro pěší a cyklisty propojen s přírodním areálem u rybníka, kde se do té doby v zimě jezdilo na běžkách.

Výbudování stadionu představovalo zlom pro rozvoj běžeckého lyžování. Poskytl dokonalou infrastrukturu a zázemí. Téměř čtyři kilometry tratí jsou technicky zasněžované a v sezoně je denně upravují rolby. Díky osvětlení lze lyžovat i po setmění.

Klidová zóna kolem zrevitalizovaného rybníka (byl vybagrován, přírodní prostředí doplnil rybářský domek na kůlech, molo, skákadlo pro plavce nebo povalový chodník přes lužní les). Úprav se dočkala cesta kolem nádrže a pláž.

Skatepark v úzkém pruhu mezi fotbalovým stadionem a hlavní silnicí byl otevřen na 700 metrech čtverečních. Rovně sjezdy, boule a spiny na skákání, centrální pyramida, bedny či zábradlí dělí od okraje fotbalového hřiště přírodní val.

A konečně akvacentrum se třemi bazény. Voda akvacentra je udržována na teplotě 27,5 stupně Celsia. Maximální hloubka je 1,6 metru. Je tu relaxační bazén s divokou řekou, podvodními tryskami a masážními lavicemi, tréninkový dětský bazén, vnitřní i venkovní vířivka, 60 metrů dlouhý tobogán a brouzdaliště se stříkajícím ježkem a skluzavkou.

-dp-

Ještě před pár lety zde byla louka a rybník. Dnes je vrchlabská část Vejsplachy chloubou i vzorem města. Sami vyzkoušejte.

Foto: -dp-

INZERCE

Jsme manželé v důchodovém věku, s láskou ke Krkonošům, a rozhodli jsme se strávit následující roky v příjemném krkonošském prostředí.

Z tohoto důvodu bychom rádi koupili pozemek o minimální ploše 350 m² v lokalitě Špindlerův Mlýn nebo Horní Mísečky za účelem výstavby roubené chalupy.

Zn.: Osobní jednání.

Mobil: 602 456 611.

Prádelna a Čistírna Špindlerův Mlýn a Bistro Eduardo hledá brigádníky do svých provozoven
Bližší informace na telefonním čísle 774 943 485

Zpravodaj Špindlerovské noviny
Měsíčník města Špindlerův Mlýn
ZDARMA

Redakce: Bedřichov 97, 543 51 Špindlerův Mlýn. Tel. + fax: +420 499 523 845.

E-mail: dasa-palatkova@volny.cz
Vydává Interest, Humpolecká 648, 580 01 Havlíčkův Brod, IČ: 44452799.

Šéfredaktor Dáša Palátková. Členové komise redakční: předsedkyně Eva Klouček Filipová, dále Monika Kyriánová, Jiřina Staruchová, Libuše Pokorná a Vratislav Drtina. Materiály týkající se Města Špindlerův Mlýn jsou konzultovány s vedením Města Špindlerův Mlýn. Názory dopisovatelů nemusí odpovídat stanovisku redakce. Uzávěrka rukopisů vždy 15. den v měsíci. Za změny po uzavření redakce neodpovídá.

Pod značkou -dp- Dáša Palátková.
Předáno ke grafickému zpracování dne 16. 1. 2023. Tiskne tiskárna Voborník Hostinné.
Registrace: MK ČR E 12904.

Zpívání při svíčkách za zvuků hlasů i nástrojů kapely Petach (30. 12. 2022).

Foto: -dp- a Martin Roller